

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин, д.е.н., професор
Петро Макаренко

Петро МАКАРЕНКО

«03» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Економіка та організація інноваційної діяльності

освітньо-професійна програма Маркетинг
спеціальність 075 Маркетинг
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка та організація інноваційної діяльності» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Маркетинг спеціальності 075 Маркетинг

Мова викладання: державна

Розробник: Дивнич Ольга, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент

«03» вересня 2024 року

 Ольга ДИВНИЧ

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Протокол від «03» вересня 2024 року № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Маркетинг

«03» вересня 2024 р. № 1

 Іван ТЕРЕЩЕНКО

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Маркетинг»
протокол від «03» вересня 2024 року № 1

 Вікторія ДАНИЛЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
	075Мар бд 2023
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2/075Мар бд 2023
Семестр	4
Лекції (годин)	26
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	80
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування знань і навичок раціональної організації та економічного обґрунтування напрямків інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій інноваційного розвитку економіки.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Менеджмент, Безпека життєдіяльності та основи охорони праці.

4. Компетентності

загальні:

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові:

ФК 9. Здатність використовувати інструментарій маркетингу в інноваційній діяльності.

ФК 15. Здатність застосовувати знання та розуміння проблем предметної області з основ економіки, фінансів та оцінювання результатів підприємницької діяльності в аграрній сфері (чи організації аграрної сфери).

ФК 16. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в сфері маркетингу з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

5. Програмні результати навчання

ПРН 8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.

ПРН 20. Планувати розвиток організації в напрямі підвищення економічної ефективності її діяльності та конкурентоспроможності.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища	– складати основні поняття інноваційного маркетингу та організації інноваційної діяльності; – визначати методи і принципи впровадження інновацій у маркетингову діяльність ринкового суб'єкта; – ідентифікувати зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на адаптацію до змін маркетингового середовища;

	<ul style="list-style-type: none"> – обґрунтовувати важливість інновацій для адаптації до змін маркетингового середовища; – застосовувати інноваційні підходи до розробки та впровадження маркетингових стратегій; – показати використання інновацій для створення конкурентних переваг у маркетинговій діяльності; – проаналізувати стан маркетингового середовища та визначити можливості для впровадження інноваційних підходів; – визначити ефективність впровадження інновацій у маркетингову діяльність ринкового суб'єкта; – обґрунтувати вибір інноваційних інструментів для адаптації до змін ринку; – запропонувати шляхи вдосконалення маркетингової інноваційної діяльності.
<p>ПРН 20. Планувати розвиток організації в напрямі підвищення економічної ефективності її діяльності та конкурентоспроможності</p>	<ul style="list-style-type: none"> – обґрунтовувати важливість інновацій для підвищення економічної ефективності діяльності організації; – узагальнювати економічні показники ефективності інноваційного розвитку; – використовувати інноваційні підходи для підвищення економічної ефективності діяльності; – проаналізувати економічний стан організації для визначення можливостей розвитку; – оцінити ефективність впроваджених інновацій у діяльності організації; – дослідити шляхи оптимізації економічної діяльності підприємства за допомогою інновацій; – запропонувати шляхи розвитку організації для підвищення її конкурентоспроможності.

6. Методи навчання і викладання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція; розповідь-пояснення; практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: підготовка реферату (доповіді); самостійна робота; розв'язування задач; виконання практичних завдань.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

Інноваційні та інтерактивні методи навчання: дискусії, проектування професійних ситуацій; використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: опитування, доповідь; самостійна робота, розв'язування тестів; самостійний пошук помилок.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів

Поняття новини, нововведення, інновації, інноваційною процесу. Сфера інноваційної діяльності. Основні етапи (наука, дослідження, розроблення, виробництво, використання) та стадії (наука – техніка – виробництво) інноваційного процесу. Моделі інноваційного процесу. Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів.

Система класифікації інновацій. Практичне значення класифікації інновацій. Виокремлення інновацій за такими ознаками: характер діяльності, технологічні параметри, галузево-функціональний вид діяльності, місце в системі, причини виникнення. Типи інновацій: продуктова, технологічна, сировинна, організаційна, збутова, інфраструктурна. Класифікація маркетингових інновацій. Функції інновацій: базова, поліпшуюча, псевдоінновація.

Життєвий цикл інновацій. Циклічна концепція розвитку інновацій. Поняття

інноваційного циклу. Фази життєвого циклу інновацій. Інноваційний ланцюг. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на життєвий цикл інновацій.

Тема 2. Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери

Поняття «інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери». Роль інновацій у підвищенні ефективності агробізнесу. Глобальні тенденції розвитку агроінновацій.

Класифікація інновацій в аграрному секторі: технологічні інновації, продуктові інновації, процесні інновації, маркетингові інновації, організаційні інновації. Перспективи інноваційного розвитку аграрного бізнесу.

Маркетингові аспекти інноваційного розвитку аграрних підприємств. Дослідження ринку агроінновацій та оцінка попиту. Інноваційні бізнес-моделі в аграрному секторі. Використання Big Data та CRM-систем у маркетингу агропідприємств. Персоналізація продукції та диференціація бренду. Персоналізація продукції та диференціація бренду.

Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності

Інструменти державної підтримки інноваційної діяльності. Мікроекономічні причини необхідності державної підтримки інноваторів. Класифікація інструментів державної підтримки інновацій. Політика оподаткування інноваторів. Прискорена амортизація як метод регулювання оновлення виробництва. Сфери застосування державного впливу на інноваційні процеси. Прямі та непрямі методи сприяння розвитку інноваційної діяльності з боку держави. Підтримка державою малого бізнесу як чинник інноваційної політики.

Правові аспекти охорони інтелектуальної власності. Інтелектуальний продукт. Теоретичні передумови авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Види і типи об'єктів інтелектуальної власності. Промислова власність. Об'єкти промислової власності. Патент як засіб охорони об'єктів промислової власності.

Тема 4. Інноваційна політика підприємства

Сутність та складові елементи інноваційної політики підприємства. Змістовна характеристика інноваційної політики. Місце інноваційної політики підприємства в загальній стратегії розвитку. Складові елементи інноваційної політики підприємства. Чинники впливу на формування інноваційної політики підприємства.

Розроблення інноваційної стратегії. Зв'язок інноваційної стратегії підприємства з загальною стратегією розвитку. Принципи її формування та упровадження. Роль маркетингових досліджень у формуванні інноваційної політики. Стратегічний план підприємства, його розділи. Елементи стратегічного вибору: генеральна мета, основні цілі, стратегії, завдання і програми.

Види інноваційних стратегій та їх співвідношення. Наступальна, захисна, імітаційна, залежна, традиційна, «за нагодою» стратегії та їх сутність. Співвідношення різних типів інноваційних стратегій. Інноваційні маркетингові стратегії. Процес упровадження інноваційних стратегій. Умови та методи реалізації стратегій. Стратегія ціноутворення для інноваційних продуктів та послуг.

Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства

Економічні передумови управління інноваційним розвитком підприємства. Аспекти розвитку підприємства. Інноваційна стратегія як ефективний засіб управління розвитком підприємства. Особливості управління пошуком (формуванням) цільових ринків для інноваційного розвитку господарюючих суб'єктів. Зміна споживчих уподобань та вимог.

Концепція управління інноваційним розвитком підприємств. Два типи ринкових стратегій функціонування господарюючого суб'єкта: стабілізаційні і розвиваючі. Шляхи розвитку суб'єктів господарської діяльності й економіки країни: екстенсивний, інтенсивний науково-технічний, інноваційний науково-технічний. Принципи функціонування підприємства, що стало на інноваційний шлях розвитку. Структура методів, що застосовуються на макrorівні управління інноваційним розвитком господарюючих суб'єктів, та регулюючих механізмів. Функції управління інноваційним розвитком на мікрорівні. Інновації в маркетингу: впровадження нових методів просування; використання цифрових технологій; персоналізація

маркетингових комунікацій.

Структура організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємства. Система прогнозування і планування розвитку. Складові системи мотивації: мотивація підприємництва, мотиви розвитку виробництва, мотивація праці, мотивація споживання. Система організації. Організація маркетингової діяльності в інноваційному підприємстві.

Тема 6. Організаційні форми інноваційної діяльності

Ринкові суб'єкти інноваційної діяльності. Інноваційне підприємство як суб'єкт господарювання. Інституційні форми інноваційного підприємства. Види підприємств, які беруть участь в інноваційних процесах (малі підприємства – обслуговуючі підприємства, проектні бригади, інжинірингові підприємства). Специфіка венчурного бізнесу. Інноваційні підприємства в Україні.

Організаційні форми інтеграції науки та виробництва. Зв'язок інновацій, досліджень та виробництва. Формування та функціонування нових організаційних структур: науково-технологічні парки, науково-промислові консорціуми, технополіси, підприємства-інкубатори, стратегічні альянси. Форми технологічної кооперації.

Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них

Сутність попиту на інновації та засоби його відображення. Попит як один з чинників формування інновацій. Напрями аналізу попиту. Закон попиту. Табличне, графічне та аналітичне зображення попиту. Роль маркетингових досліджень у формуванні попиту на інновації. Використання цифрових інструментів для аналізу поведінки споживачів.

Умови, за яких інновація стає товаром. Формування попиту на інновації. Засоби ідентифікації продукції. Три групи нового товару. Інноваційна продукція. Система планування та організація створення нового товару (роботи, послуги). Етапи планування: генерація ідей; відбір ідей; розробка концепції; розробка дизайну; виробництво прототипу; тестування; виробництво; комерціалізація; перевірка концепції; пробний маркетинг.

Чинники попиту на інновації. Види попиту. Особливості чинників попиту на нововведення. Внутрішні чинники попиту. Зовнішні чинники попиту. Види попиту (потенційний, негативний, прихований, повноцінний, нерегулярний та ін.). Вплив чинників на зміну попиту на нову продукцію.

Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності

Характеристика різних видів фінансування інноваційних процесів. Внутрішні та зовнішні джерела фінансування. Обґрунтування конкретних джерел фінансування інноваційних процесів та врахування ризиків, які можуть виникнути під час фінансування.

Особливості фінансування підприємства на окремих етапах розвитку інноваційного проекту. Банківське кредитування бізнесу: SWOT-аналіз. Державне фінансування (гранти). Модель 3F: family, friends, fools (сім'я, друзі, дурні). Краудфандинг. SWOT-аналіз мезонінного фінансування. Первинна публічна пропозиція цінних паперів IPO. Визначення ціни капіталу.

Фінансування інноваційної діяльності венчурним капіталом. Особливості венчурного інвестування. Бізнес-ангели. Пряме фінансування інвестором проекту. Диверсифікація коштів інвестора між проектами. Інвестиції венчурного фонду. SWOT-аналіз фінансування бізнес-ангелами та венчурними фондами. Типи венчурних підприємств.

Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація

Сутність інноваційних проектів та їх зміст. Основні елементи інноваційного проекту. Учасники інноваційного проекту. Підтримуючі структури проекту. Класифікація інноваційних проектів. Етапи здійснення інноваційного проекту. Принципи управління інноваційними проектами.

Зміст і етапи розробки концепції інноваційного проекту. Методи генерування і формування інноваційної ідеї. Структуризація інноваційного проекту. Побудова «дерева цілей». Види невизначеності й інвестиційних ризиків.

Система планів інноваційного проекту. Продуктово-тематичний план інноваційного проекту. Об'ємно-календарний план інноваційного проекту. методи сіткового планування й управління. Техніко-економічний (ресурсний) план. Завдання складання бюджету інноваційного проекту. Способи фінансування інноваційного проекту. Бізнес-план інноваційного проекту. Роль маркетингу в бізнес-плані інноваційного проекту. Аналіз ризиків маркетингової складової інноваційного проекту.

Тема 10. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства

Принципи оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів. Об'єкт вимірювання ефективності. Два види ефекту: мікроекономічний та макроекономічний підхід.

Основні показники економічної ефективності інноваційних проектів. Термін окупності. Облікова норма прибутку. Процес дисконтування. Показник чистої теперішньої вартості. Індекс прибутковості. Термін окупності. Внутрішня норма прибутковості.

Соціальні результати, які оцінюються економічною мірою. Показники соціально-економічного ефекту. Правило тотожності корисного результату при соціально-економічному оцінювання. Класифікація та правила визначення суми економічних збитків.

Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності

Маркетингові дослідження інноваційного попиту. Критерії вибору ринків збуту продукції. Маркетингова стратегія завоювання ринку збуту продукції. Структурні складові інноваційного маркетингу: маркетингові дослідження інноваційного попиту, розробка інноваційного продукту, ціноутворення на інноваційний продукт, вибір каналів збуту інноваційного продукту, просування інноваційного продукту.

Обмін науково-технічними досягненнями та різними об'єктами інтелектуальної власності. Горизонтальний трансферт інтелектуальної власності. Вертикальний трансферт інтелектуальної власності. Форми, з допомогою яких можна придбати результати інтелектуальної діяльності на світових ринках. Зміст і рівні «технологічної піраміди».

Етапи комерціалізації інтелектуальної власності. Способи комерціалізації інтелектуальної власності. Ліцензування як спосіб комерціалізації інтелектуальної власності. Формування цінової політики на ліцензії. Договір комерційної концесії (франшиза). Особливості маркетингу при франчайзингу. Лізинг. Брендинг інтелектуальної власності.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма (075Мар_бд_2023)			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	12	2	2	8
Тема 2. Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери	10	2		8
Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності	12	4		8
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	10	2	2	6
Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства	10	2	2	6
Тема 6. Організаційні форми інноваційної діяльності	10	2		8
Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	10	2	2	6

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма (075Мар_бд_2023)			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності	12	4		8
Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	12	2	2	8
Тема 10. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	12	2	2	8
Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	10	2	2	6
Усього годин	120	26	14	80

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма (075Мар_бд_2023)
Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	2
Тема 2. Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери	
Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності	
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	2
Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства	2
Тема 6. Організаційні форми інноваційної діяльності	
Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	2
Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності	
Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	2
Тема 10. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	2
Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма (075Мар_бд_2023)
Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	8
Тема 2. Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери	8
Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності	8
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	6
Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства	6
Тема 6. Організаційні форми інноваційної діяльності	8
Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	6
Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності	8
Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	8
Тема 10. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	8
Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	6
Разом	80

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПРН 8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища	<ul style="list-style-type: none"> - опитування; - виконання вправ на практичних заняттях; - виконання завдань самостійної роботи: розв'язування тестів, підготовка доповіді/презентації; - екзамен.
ПРН 20. Планувати розвиток організації в напрямі підвищення економічної ефективності її діяльності та конкурентоспроможності	

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом	
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань зі самост роб.			екзамен
			розв'язування тестів	підготовка доповіді / презентації		
Тема 1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційних процесів	2	6	1	7	9	
Тема 2. Інноваційний розвиток підприємств аграрної сфери					-	
Тема 3. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності			1		1	
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	2	6	1		9	
Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства	2	6	1		16	
Тема 6. Організаційні форми інноваційної діяльності			1		1	
Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	2	6	1		9	
Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності			1		1	
Тема 9. Інноваційний проект: обґрунтування та реалізація	2	6	1		9	
Тема 10. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства	2	6	1		9	
Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	2	6	1		7	16
Екзамен				20	20	
Разом	14	42	10	14	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання **результатів навчання** при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	<i>Достатній та високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач вищої освіти демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми (теми), проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
1	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач вищої освіти у цілому оволодів суттю питань з навчального матеріалу (теми), виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу
0	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або виявив неспроможність висвітлити питання (тему) чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновків, узагальнення.

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
6	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Завдання виконане правильно, без помилок. Високий рівень самостійності у виконанні завдання. Виконання завдання на 80 – 100 %. Глибоке розуміння матеріалу, логічність і аргументованість відповідей. Компетентності сформовані на високому рівні; програмні результати навчання досягнуті повністю.
4-5	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Завдання виконане переважно правильно, але можуть бути незначні помилки. Часткова самостійність у виконанні завдання. Виконання завдання на 60 – 79 %. Обґрунтування відповідей на середньому рівні, без глибокого аналізу. Компетентності сформовані на достатньому рівні; досягнення програмних результатів навчання відповідає основним вимогам.
2-3	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Часткове розуміння завдання. Наявність помилок у виконанні, які свідчать про недостатнє засвоєння теоретичних знань. Виконання завдання на 30 – 59 %. Потреба у значній допомозі викладача. Компетентності формуються, але на базовому рівні; досягнення програмних результатів навчання часткове.
0-1	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Відсутність розуміння завдання або суттєві помилки у виконанні. Відсутність самостійності у розв'язанні завдань. Відсутність логічного обґрунтування дій та відповідей. Завдання не виконане або виконане менше ніж на 30%. Формування компетентностей не розпочалося або має фрагментарний характер.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Здобувач вищої освіти надав понад 50 % вірних відповідей
0	Здобувач вищої освіти надав понад 50 % невірних відповідей

Підготовка доповіді / презентації* – 7 балів

Кількість балів	Критерії оцінювання
6-7	Тема розкрита глибоко з повним розумінням ключових ідей. Матеріал є точним, актуальним і повністю відповідає темі, представлений детальний аналіз та виявлене критичне мислення. Презентація має чітку та логічну структуру з правильно побудованими вступом, основною частиною та висновками. Усі частини узгоджені та логічно пов'язані між собою. Візуальні матеріали підібрані якісно, підсилюють ключові тези. Текст оформлений професійно, без граматичних помилок, з гармонійним використанням візуальних елементів. Матеріал поданий чітко, впевнено та виразно. Доповідач активно взаємодіє з аудиторією, залучає її до обговорення, демонструє високий рівень підготовки та здатність спонтанно відповідати на питання.
3-5	Основні ідеї розкриті, проте неповно або поверхнево. Матеріал відповідає темі, але містить деякі неточності або недостатньо опрацьовані моменти. Елементи аналізу присутні, проте вони не мають достатньої глибини. Структура в цілому зрозуміла, включає вступ, основну частину та висновки, однак є незначні недоліки. Логічна послідовність викладу порушена в окремих місцях. Використано візуальні матеріали, але не всі повністю відповідають змісту. Текст оформлений на прийнятному рівні, хоча присутні незначні помилки. Подача матеріалу відносно чітка, проте бракує виразності. Взаємодія з аудиторією обмежена, підготовка задовільна, але відчувається нестача впевненості.
0-2	Основна ідея нечітка або зовсім не розкрита, матеріал не відповідає темі або містить значні неточності. Відсутність аналізу та глибокого розуміння предмету. Структура недоопрацьована, організація матеріалу слабка: вступ, основна частина і висновки не виділені, логіка викладу порушена або хаотична. Використання візуальних матеріалів мінімальне або не відповідає змісту, текст оформлений неякісно, містить численні помилки. Подача матеріалу монотонна або невиразна, відсутність контакту з аудиторією, недостатня підготовка, часті паузи, читання без адаптації до аудиторії.

*Протягом вивчення дисципліни передбачено виконання 2 доповіді / презентації

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Теоретичне питання (2 питання)	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	теоретичне питання розкрито частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	2	теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
	3	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у

		здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	4	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
	5	теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
Максимальна кількість балів	10	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	0	відсутність відповіді на практичну ситуацію, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
	1	присутні спроби відповіді на практичну ситуацію потребує, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота потребує значного доопрацювання.
	2	відповідь на практичну ситуацію часткова, менше мінімального рівня, компетентності не сформовані та не отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти
	3	практична ситуація виконана частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, якість виконання деяких завдань близька до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
	4	практична ситуація виконана частково, висновки відсутні, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та деякі програмні результати навчання у здобувача вищої освіти отримані, якість виконання деяких завдань мінімальна, відповідь непослідовна
	5	практична ситуація виконано не повністю є деякі висновки, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, робота містить п'ять і більше значних помилок
	6	практичне завдання виконано не повністю, висновки часткові, що свідчить що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, робота з чотирма значними помилками
	7	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три значні помилки
	8	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
	9	відповідь на практичну ситуацію правильна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, робота має дві-три незначні помилки
10	відповідь на практичну ситуацію правильна і повна, оформлені повні висновки, що свідчить про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти в повному обсязі	

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Ноутбук, під'єднаний до мережі Internet, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа

Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран). Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua>), АСУ ПДАУ (<https://asu.pdau.edu.ua>), електронний ресурс на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua>).

13. Політика навчальної дисципліни

- **щодо термінів виконання та перекладання:** здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись термінів – дат і часу аудиторного виконання видів робіт або дистанційного (на платформі LMS Moodle).

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на 20% нижче. Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- **щодо академічної доброчесності:** здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

- **щодо відвідування занять:** відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.

- **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Здобуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf>.

- **щодо оскарження результатів оцінювання:** Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач вищої освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.

Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf>.

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 4. Інноваційна політика підприємства	Prometheus	Успішний стартап: від ідеї до масштабування	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/successful-startup/

Тема 5. Управління інноваційним розвитком підприємства	Prometheus	Основи проєктного менеджменту: Створення та планування проєкту	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/project-management-fundamentals/
Тема 7. Особливості створення інновацій і формування попиту на них	Prometheus	Маркетинг: розробка та продаж пропозиції цінності	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/marketing-value-proposition/
Тема 8. Фінансування інноваційної діяльності	Prometheus	ПРО Краудфандинг. Як громадським діячам і соціальним підприємцям успішно залучати	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/fundraising-crowdfunding-for-social-impact/
Тема 11. Комерціалізація результатів інноваційної діяльності	Prometheus	Цифрові медіа та маркетингові стратегії	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/digital-media-and-marketing-strategies/

14. Рекомендовані джерела інформації Основні

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV станом на 02.02.2015. Дата оновлення: 30.04.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 13.12.91 № 1977-ХІІ Дата оновлення: 06.01.2011. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>.
3. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про стан та законодавче забезпечення розвитку науки та науково-технічної сфери держави»: Постанова Верховної Ради України від 11 лютого 2015 року № 182-VIII. Дата оновлення: 31.01.2016. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/182-viii>.
4. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 року N 991- XIV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1999 № 40, ст.363. Дата оновлення: 05.12.2012. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/991-14>.
5. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. № 680-р. Дата оновлення: 20.12.2012. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>.
6. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року редакції, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>.
7. Гуторов О. І., Ярута М. Ю., Сисоєва С. І. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посіб. Харків: ХНА, 2019. 227 с.
8. Державне стимулювання інноваційного розвитку суб'єктів господарювання: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Л. С. Захаркіної. Суми: Сумський державний університет, 2019. 200 с.
9. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2023. 702 с.
10. Єпіфанова І. Ю. Управління інноваційною діяльністю промислових підприємств: теоретико-методологічні аспекти фінансового забезпечення: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2019. 384 с.
11. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посіб. / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Одес. нац. акад. харч. технологій, Одес. нац. політехн. ун-т. Київ : ЦУЛ, 2022. 456 с.
12. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: навч. посіб. Суми: ВТД Університетська книга, 2023. 336 с.

13. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями: навчальний посібник у схемах і таблицях. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с.

14. Парадигма інноваційного розвитку в умовах ринкової трансформації: монографія; за заг. ред. Е. М. Забарної; Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олді-плюс, 2019. 92 с.

15. Система організаційно-управлінських інновацій в розвитку сучасних регіонів України: монографія / Е. М. Забарна, Є. Ю. Щьокіна. Херсон: Олді-плюс, 2019. 244 с.

16. Щодо першочергових заходів з активізації інноваційної діяльності в Україні. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/654/>.

Допоміжні

1. Aranchiy V., Zoria O., Yasnolob I., Zorya S., Gorb O., Mykolenko F., Dyvnych O., Chumak V., Brazhnyk I. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural Areas. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330.

2. Безус А. М., Шевчун М. Б., Безус П. І. Перспективи інноваційного розвитку роздрібною торгівлі в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 24 – 28.

3. Волкова Н. В., Дивнич О. Д. Інноваційна модель економічного зростання в умовах глобалізаційних процесів. *Інфраструктура ринку*. Вип. 71. 2023. С. 21 – 25. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/6.pdf.

4. Гребеннікова А. А. Розвиток сільського господарства на інноваційній основі. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5338>.

5. Грудцина Ю. В. Інноваційна діяльність в Україні: аналіз та прогнозування. *Бізнес Інформ*. 2019. №2. С. 78 – 84.

6. Дейнека Т. А., Шкурупій О. В., Дивнич О. Д., Загребельна І. Л. Інтелектуальний потенціал технологічного лідерства та конкурентоспроможності країн. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 182 – 188. URL: https://mail.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-8_0-pages-182_188.pdf.

7. Дивнич О. Д. Особливості формування виробничої програми сільськогосподарського підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 50. С. 113 – 120. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/50-2020>.

8. Дивнич О. Д., Дивнич А. В., Цимбалістий В. В. Диверсифікація виробничої діяльності аграрних підприємств рослинницького напрямку в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. С. 38 – 43. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/69-2022>.

9. Дивнич О. Д., Мартинюк М. П. Організаційно-економічне забезпечення інноваційної системи управління земельно-ресурсним потенціалом аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2024. № 9. С. 96 – 102. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3623/3658>.

10. Дивнич О. Д., Мартинюк М. П. Удосконалення інноваційно-інвестиційного забезпечення у системі управління земельними ресурсами підприємств агропродовольчої сфери. *Агросвіт*. 2024. № 11. С. 120 – 130. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/3853/3888>.

11. Дивнич О. Д., Натрусна А. В. Перспективи впровадження інновацій у тваринництві на засадах технологій точного виробництва. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики*: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 28 жовтня 2021 р.). Полтава: ПДАУ, 2021. С. 43 – 45.

12. Дивнич О. Д., Фролова І. І., Кожара Є. О. Капітальні інвестиції у ресурсному забезпеченні сільськогосподарських підприємств України. *Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку суспільства*: Соціально-гуманітарний вісник. Вип. 36, 2020. С. 123 – 125.

13. Дивнич О., Мартинюк М. Управління землекористуванням аграрних підприємств в умовах війни: інноваційні тренди. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. № 7 (4), 10. <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.04.10>. URL: <https://is-journal.com/is/article/view/237/132>.

14. Інновації в Україні та в світі. URL: <http://angio-veritas.com/innovatsiji/innovatsii-vukrajini-ta-v-sviti>.
15. Інвестиційне забезпечення розвитку національної інноваційної системи України: стратегія, оцінка, концепції: монографія / С. В. Коверга, Н. В. Касьянова, Р. В. Павлович / МОН України ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2020. 197 с.
16. Ковтун В. А. Методологічні та методичні підходи до стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку аграрних підприємств МНПК «Філософські обрії сьогодення», Херсон, ДВНЗ «ХДАУ», 2019. С. 80 – 84.
17. Ковтун В. А. Роль інтелектуальних технологічних рішень для ефективного використання ресурсів сільського господарства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 1(18). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/18-2019-ukr>.
18. Максименко Я. А. Інноваційна діяльність в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва : зб. наук. пр. Сер. Економічні науки / гол. ред. О. В. Олійник. Харків: ХНАУ, 2018. № 1. С. 231-238.
19. Резнік Н. П., Дивнич О. Д., Власюк В. В. Сучасні особливості аграрної логістики. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2021. № 2. С. 55 – 59. URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/apie_2021_r02.pdf.
20. Формування концептуальних засад маркетингу інновацій. URL: <https://msd.in.ua/formuvannya-konceptualnix-zasad-marketingu-innovacij/>.
21. Шкурупій О., Дейнека Т., Загребельна І., Дивнич О. Зміни міжнародного бізнес-середовища та інвестиційної політики компаній в умовах пандемічної кризи. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 1. С. 102 – 114. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1996>.

Інформаційні ресурси

1. Веб-сторінка Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.gov.ua>.
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
3. Веб-сторінка Міністерства аграрної політики України. URL: <http://www.minagro.kiev.ua>.
4. Органи виконавчої влади: Єдиний веб-портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Веб-сторінка Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
7. Сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
8. Електронна бібліотека ПДАУ. URL: <https://lib.pdau.edu.ua/>
9. Інноваційна діяльність та трансфер технологій. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/doslidzhennya-ta-innovatsii>
10. Стартапи. URL: <https://startup.ua/ua/startups/>.
11. Журнал НВ. URL: <https://nv.ua/>
12. Журнал «Економічна правда». URL: <https://www.epravda.com.ua/>.
13. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2020). URL: <https://www.globalcompact.org.ua>